

LITERATUUR

- Haan, A. de (1979). Een *Galerina* van brandplaatsen - *Galerina carbonicola* Smith. *Sterbeeckia* 12: 15-20.
- Séguy, E. (1936). *Code universel des couleurs*. Paris.
- Smith, A.H. & Singer, R. (1964). *A monograph on the genus Galerina*. Earle. New York.

Honingzwammen gezocht

Afgelopen herfst deed ik in het kader van mijn studie plantenziektenkunde onderzoek naar de taxonomie en oecologie van de Honingzwammen op het Biologisch Station van de Landbouwhogeschool te Wijster. Aanleiding hiertoe was de recente uiteenrafeling van het complex van de Europese soorten door confrontaties van mycelia (zie Reijnders, 1983). Marxmüller (1982) vond dat de soorten in vele gevallen ook zonder myceliumconfrontaties gedetermineerd kunnen worden met behulp van voornamelijk macroscopische kenmerken. Met deze gegevens kon ik in de meeste gevallen *Armillaria mellea* (Vahl:Fr.) Kummer en *A. obscura* (Pers.: Secr.) Romagn. gemakkelijk determineren. Het onderscheid tussen *A. cepestipes* Velenovský (= soort B in Reijnders, 1983) en *A. bulbosa* (Barla) Kile & Watling was echter niet mogelijk. Na afloop van het veldwerk verscheen aan de hand van Romagnesi & Marxmüller (1983) een artikel waarin een aantal verschillen tussen deze soorten genoemd wordt. In onderstaande determinatietabel zijn de verschillende kenmerken opgenomen. *A. borealis* Marxmüller heb ik nog niet gevonden, maar ik verwacht dat herkenning van deze soort geen problemen zal opleveren.

Om een beter inzicht te krijgen in de verspreiding en oecologie van de Honingzwammen doe ik een beroep op de lezers om de komende zomer en herfst gegevens hierover te verzamelen. Hierbij is van belang dat alleen met zekerheid gedetermineerde vondsten worden vermeld. Het is ook mogelijk al of niet gedetermineerde vondsten gedroogd aan mij op te sturen, vergezeld van een macroscopische beschrijving. In deze beschrijving moeten in elk geval uitgebreid vermeld zijn de ring (consistentie, kleur, schubjes en hiervan kleur, grootte), de schubjes op de hoed (grootte, kleur, verspreiding) en de schubben of vlokken op de steel (grootte, kleur, verspreiding). Voor iedere vondst is het interessant als u zo veel mogelijk oecologische gegevens toevoegt: substraat (boomsoort, levend, dood, stronk, losliggend takje enz.), standplaats (natuur- of productiebos, houtwal enz., zo mogelijk bodemtype), verspreiding van de soort rondom de vindplaats (meer aangetaste bomen (welke soorten?) of andere substraten), rhizomorfen (aan/afwezig, aan vruchtlichaam en/of aan hout). Van groot belang is vanzelfsprekend dat u zo precies mogelijk de vindplaats opgeeft.

De determinatie zal meestal moeiteloos verlopen. Oude Honingzwammen of na veel regen ook jongere vruchtlichamen missen vaak een deel van de schubjes op de hoed; determinatie is dan moeilijker.

In onderstaande determinatietabel zijn de belangrijkste kenmerken het eerst vermeld. Het onderscheid tussen *A. cepestipes* en *A. bulbosa* is moeilijk. Romagnesi & Marxmüller (1983) noemen alleen macroscopische kenmerken. Tijdens microscopisch onderzoek aan 16 door Marxmüller verzamelde en gedetermineerde collecties constateerde ik bij de meeste collecties verschillen in de gemiddelde lengte van de cellen in de hoedschubben. Niet alle collecties konden echter op basis van alleen dit kenmerk worden geïdentificeerd. Gezien de grote variatie in de lengte van deze cellen is een groot aantal metingen wenselijk. Mijn gegevens zijn gebaseerd op honderd metingen per vruchtlichaam. De exacte betekenis van dit kenmerk moet blijken uit verder onderzoek.

In een volgend artikel wil ik dieper ingaan op de nomenclatuur van de vijf soorten Europese Honingzwammen. Volgend jaar zal ik de resultaten van deze oproep bespreken.

Determinatietabel van de geringde Europese Honingzwammen

- 1 Gespen in het hymenium afwezig. Hoedhuid subregulair, bestaande uit hyfen waarvan de meeste parallel aan elkaar opstijgen en aan de oppervlakte horizontaal afbuigen. Pigment in de hoedschubcellen vacuolair. Ring glad, stevig, met onopvallende kleine vlokjes. Hoed geel tot geelgroen, in het centrum donkerder, aan de rand soms oranjebruinachtig. Steel slank, aan de basis niet verbreed. Vruchtlichamen dicht gebundeld *A. mellea*
- Gespen aanwezig aan een aantal basidiën. Hoedhuid irregulair, zonder parallel aan elkaar lopende hyfen. Pigment in de hoedschubcellen membranair. Ring stevig of slap, wollig, viltig, gordijnvormig of glad, indien glad dan dunner en met opvallende vlokken of schubben. Steel knollig, geleidelijk of niet verbreed aan de basis. Vruchtlichamen vrij dicht tot los gebundeld of alleenstaand 2
- 2 Ring gordijnvormig, slap, snel verdwijnend 3
- Ring duidelijk gevormd, stevig, blijvend 4
- 3 Cellen uit de schubben in het hoedcentrum gemiddeld 30-43 μm lang; cellen langer dan 60 μm schaars, minder dan 15% van het totaal. Schubben over de gehele hoed of alleen in het centrum, de schubben in het centrum sterk contrasterend met de rest van de hoed. Vlokken op de steel weinig, onopvallend, verdwijnend. Hoedkleur bij jonge exemplaren donker *A. cepestipes*
- Cellen uit de schubben in het hoedcentrum gemiddeld 38-72 μm lang; cellen langer dan 60 μm vaak talrijk, (8-)12-55% van het totaal. Schubben over de gehele hoed, het meest in het centrum, maar niet sterk contrasterend met de rest van de hoed. Vlokken op de steel talrijk, opvallend, getijgerd of in banden. Hoedkleur bij jonge exemplaren meestal lichtgekleurd, soms donker ... *A. bulbosa*
- 4 Vruchtlichamen geheel zonder gele of geelachtige tinten. Ring wit, met aan de rand of onderzijde bruine tot donkerbruine schubben of vlokken. Steel steeds met vlokken, waarvan het centrum bruin tot donkerbruin is.
Fructificatieperiode (juli-)september-november *A. obscura*
- Vruchtlichamen tenminste aan de ring, hoed of steel met gele of geelachtige tinten. Ring overigens wit, met aan de rand of onderzijde gele, oker- of bruinokerkleurige schubben of vlokken. Steel bij jonge exemplaren geel gevlokt.
Fructificatieperiode juli-september *A. borealis*

LITERATUUR

- Marxmüller, H. (1982). Étude morphologique des *Armillaria* ss. str. à anneau. Bull. trim. Soc. mycol. Fr. 98, 87-124.
- Reijnders, A.F.M. (1983). Vijf soorten Honingzwammen. Coolia 26, 29-32.
- Romagnesi, H. & Marxmüller, H. (1983). Étude complémentaire sur les *Armillaires* annelées. Bull. trim. Soc. mycol. Fr. 99, 301-324.

Aad Termorshuizen
Asserpark 44-11A
6706 HC Wageningen